

22.5.2018

PhD, VTM, Juha Mikkosen väitöskirja *Intersectoral Action for Health: Challenges, Opportunities, and Future Directions in the WHO European Region* tarkastettiin 7.5.2018 Yorkin yliopistossa Torontossa Kanadassa.

Väitöskirjaohjelman painotuksena oli terveyden oikeudenmukaisuus. Väitöstyön ohjaajina toimivat terveyspolitiikan professori **Dennis Raphael** Yorkin yliopistosta ja sosiologian emeritaprofessori **Vappu Tyyskä** Ryersonin yliopistosta Torontosta.

Alkuperäinen englanninkielinen väitöskirja on ladattavissa osoitteesta: <https://tinyurl.com/ybfscvbn>

Suomenkielinen tiivistelmä

Hallinnonrajat ylittävä terveyden edistäminen: haasteita, mahdollisuuksia ja tulevaisuuden näkymiä

Terveyssektori ei vaikuta yksin väestön terveyteen, vaan ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat myös lukuisat laajemmat sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset tekijät. Koska terveyteen vaikuttavat taustatekijät eivät kuulu suoraan terveyssektorin hallinnonalaan, kansallisten terveysministeriöiden tulisi osallistaa myös muita hallinnonaloja terveyttä ja hyvinvointia edistävään yhteistoimintaan.

Maailman terveysjärjestö WHO on pyrkinyt toiminnassaan tukemaan hallinnonrajat ylittävää (poikkisektoriaalista) terveyden edistämistä yli kolmen vuosikymmenen ajan. WHO on järjestänyt yhdeksän terveyden edistämisen maailmankonferenssia vuosina 1986–2016. Niiden päätöslauselmissa toistettu suositus poikkisektoriaalisesta terveyden edistämisestä ei ole kuitenkaan johtanut laajoihin muutoksiin jäsenmaiden hallinnossa ja toimeenpanorakenteissa.

Hallinnonrajat ylittävän toiminnan haasteita ja mahdollisuuksia on käsitelty melko vähän olemassa olevassa terveyspoliittisessa kirjallisuudessa. Väitöskirja keskittyy kolmeen laajaan tutkimuskysymykseen: (1) Miten Maailman terveysjärjestö WHO:n Euroopan aluetuimiston johtavat asiantuntijat käsittävät poikkisektoriaalisen terveyden edistämisen [”intersectoral action for health”] ja terveyden hallinnon [”governance for health”]?; (2) Mitä keskeisiä haasteita ja esteitä tieteellinen kirjallisuus sekä WHO:n asiantuntijat tunnistavat poikkisektoriaaliselle terveyden edistämislle?; (3) Mitkä tekijät edistävät poikkisektoriaalisen terveyden edistämisen toimeenpanoa, ja mitä tulevaisuuden mahdollisuuksia laaja-alaiselle yhteistyölle on tulevaisuudessa?

Väitöskirjassa luodaan katsaus olemassa olevaan kirjallisuuteen sekä WHO:n suosituksiin hallinnonrajat ylittävästä terveyden edistämisestä. Tutkimuksen pääasiallinen aineisto koostuu 28 puolistrukturoidusta asiantuntijahaastattelusta, jotka toteutettiin WHO:n Euroopan aluetuimistossa Kööpenhaminassa. Suurin osa haastatelluista asiantuntijoista toimi WHO:n ohjelmapäälliköinä eri sisältöalueilla, jotka kattavat kaikki WHO:n Euroopan alueen 53 jäsenmaata.

Haastatteluaineiston temaattisessa analyysissä kartoitettiin poikkisektoriaalista terveyden edistämistä mahdollistavia ja estäviä tekijöitä. Aineiston analyysin tukena käytettiin Nvivo-tietokoneohjelmaa. Temaattisen analyysin avulla aineistosta tunnistettiin kymmenen poikkisektoriaalista toimintaa vaikeuttavaa temaattista tekijää sekä kymmenen sitä edistävää tekijää.

Väitöskirja lisää ymmärrystä hallinnonrajat ylittävän toiminnan poliittisista, teknisistä, institutionaalisista ja hallinnollisista esteistä. Kirjallisuuden ja asiantuntijahaastatteluiden pohjalta tutkimuksessa annetaan 18 suositusta keinoista, joilla hallinnonrajat ylittävää yhteistyötä on mahdollista vahvistaa. Suosituksiin sisältyy erilaisia strategioita, kuten korkean tason poliittisen tuen varmistaminen, eri hallinnonalojen jakamien yhteisten hyötyjen tunnistaminen, pysyvien poikkihallinnollisten rakenteiden luominen, toimeenpanon ja seurannan resurssien varmistaminen sekä laaja-alaista yhteistyötä edistävän osaamisen vahvistaminen terveyssektorilla.

Lisätietoja: Toiminnanjohtaja Juha Mikkonen, EHYT ry, puh. 050 527 4780 ja juha.mikkonen@ehyt.fi